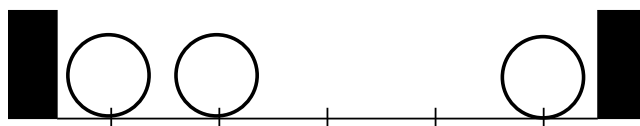

ROSKILDE UNIVERSITETSCENTER
Skriftlig 4-timers prøve i:
TERMODYNAMIK OG STATISTISK MEKANIK
Tirsdag d. 24 Januar 2006, kl. 10.00 - 14.00

Opgavesættet består af to opgaver. Vægtning er angivet på opgaverne. Alle sædvanlige hjælpemidler tilladt.

Opgave 1 (50%)

Vi betragter en model hvor 3 identiske atomer befinder sig i et 1-dimensionalt gitter, med 5 gitter-pladser (der er højst plads til et atom på en gitter-plads):

Hvis to nabopladser i gitteret begge er besat af et atom bidrager dette med $-\epsilon$ til tilstandens samlede energi, hvor ϵ er en positiv konstant. I første del af opgaven er dette den eneste type vekselvirkning i modellen, og den samlede energi af den skitserede tilstand er således $-\epsilon$.

a) Vis at systemet har 3 tilstande med energien -2ϵ , 6 tilstande med energien $-\epsilon$ og 1 tilstand med energien 0ϵ .

b) Beregn middelenegien i termisk ligevægt som funktion af temperaturen.

c) Beregn systemets entropi i termisk ligevægt som funktion af temperaturen.

d) Find entropien i grænsen $T \rightarrow 0$ og i grænsen $T \rightarrow \infty$, og giv en fysisk fortolkning af af resultaterne.

I modellen medtages nu atomernes interaktion med væggene; Hvis et atom er nabo til en væg giver dette et bidrag på δ til tilstandens samlede energi, hvor δ er en konstant forskellig fra nul. I sidste del af opgaven er energien af tilstanden skitseret ovenfor således $-\epsilon + 2\delta$.

e) Angiv entropien af systemet i grænsen $T \rightarrow 0$ for henholdsvis $\delta > 0$ og $\delta < 0$.

Opgave 2 (50%)

a) Vis at der generelt gælder følgende sammenhæng mellem trykstigningskoefficienten, udvidelseskoefficienten og den isoterme kompressibilitet:

$$\left(\frac{\partial P}{\partial T}\right)_V = \frac{\alpha_P}{\kappa_T} \quad (1)$$

Et system modelleres med følgende tilstandssum (hvor X , b og y er positive konstanter):

$$Z = \left[X \frac{(V - Nb)}{N} T^{\frac{y}{2}} \right]^N \quad (2)$$

b) Bestem systemets tilstandsligning, og eftervis at tilstandsligningen opfylder ligning (1).

c) Vis at der for modellen gælder $\left(\frac{\partial E}{\partial V}\right)_T = 0$, hvor E er systemets interne energi i termisk ligevægt.

d) Bestem C_P og C_V

e) Bestem modellens adiabatisk kompressibilitet, κ_S , som funktion af P og V . Eftervis at det fundne udtryk for κ_S opfylder den generelle sammenhæng:

$$\kappa_S = \kappa_T - \frac{TV\alpha_P^2}{C_P} \quad (3)$$

f) Giv en fysisk fortolkning modellen. Hvad er fortolkningen af konstanterne b og y ?